

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΟΥ ΟΝΕΙΡΟΥ

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ Ο Β΄ ΤΗΣ ΒΑΥΑΡΙΑΣ

Είς άναξήσιον τού Βάγνερ. Η άπελπισία τού μεγάλου συνθέτου. Η πρώτη συνάντησις τού Λευδεβίκου ΙΙ και τού Βάγνερ. Τιμές, όδρα, εύνοιες. Ένας βασιλεύς που περιτοχιζέται από καλλιτέχνας. Τό θέατρον τού Βάγνερ. Ο λαός άγαπώνται και έξεγείρεται. Μία τραγωδία στην καρδιά ενός βασιλέως. Η άπομάκρυνσις τού μεγάλου μουσικού. Προς την έξερία, κλπ.

II

Στά 1863, ο Λουδοβίκος έφτασε στο δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας του. Έθεωρείτο ένήλικος παιδί. Το ίδιο έξέκρινε έτος δημοσιονομική θηρα και η ύπόθεσις τού Χολστίν, η όποία άναστάτωσε ολόκληρη τη Βαυαρία. Λίγο καιρό πριν, ο βασιλεύς Μαξιμιλιανός, άρρωστος και κουρασμένος, είχε φύγει για την Ιταλία, όπου λογάριζε να αναπαύη. Μά γρήγορα, κατόπι προσλήθησις της κυβερνήσεώς του, άναγκάστηκε να γυρίσει στην πρωτεύουσά του, όπου ο λαός σύσσωμος άτίσισε απ' αυτόν να διαχειριστή μόνος του τó ζήτημα τού Σλέσβιργ, τού όποιον την άνεξαρτησία να περιφρουρήσει από τά άρπαχτικά νύχια της Πρωσίας και της Αυστρίας. Μά ό Μαξιμιλιανός δέ μπόρεσε μή τó Βίσαρ να τά βάλει, ούτε και με την Αυστρία, η δέ πάλι την όποία έκανε κατά τού ίδιου τού έαυτού του και της ευνοήσεώς του, σύντριψε γρήγορα την έξιδραστη αυτή μεγαλιότητα. Υστερ' από τρείς ήμέρες άρρωστίας, στις 10 Μαρτίου 1864, ο Μαξιμιλιανός ξεφύγησε ήσυχα - ήσυχα.

Την είδηση τού θανάτου την άκουσε με κατάληξη ολόκληρη η Γερμανία. Στο Μόναχο, τού πλήθος, άπεριγράψιμα συγκινημένο, κατέβηκε τους δρόμους γύρω από τó παλάτι. Οι καρδιές της πόλεως χτυπούσαν όλες πένθημα.

Στις 14 Μαρτίου έγινε η κηδεία. Ο λαός ολόκληρος είδε να περνά μπροστά του η νεκρική πομπή: πρίγκιπες, πρεσβευτά, άκεταίμιοι ξένων κρατών, στρατιωτά, στρατός, ιππικό... Έκατα ακολουθούσε τó άεθρο... Και όλων τά κεφάλια έστρεφαν τότε για να δούν τó νέο βασιλέα τού περνούσε, αυτό τó παιδί για τó όποιο διέδιδε τó πως ήταν άγριο, κωσταριώδες, ανήλικό...

...Και τότε, μέσα στην άπεραντη ομοιή είδαν να προχωρή, πίσω από τó φέρετρο, ένας νεαρός θεός, με τó κεφάλι ψηλά, σοβαρός, έπίσημος, με τού φαινόταν σά να χυμώζει... Ήταν ός άλλος άγνωστος, μά όλοι θυμόντουσαν ότι τον είχανε δη κάποι... Πού;... Πότε;... Τού κάποι προσπαθούσαν να θυμηθούν... Μά άξωφα χτύπησαν τó μέτωπό τους... Είχαν θυμηθί και ήταν χαρούμενοι γ' αυτό... Όχι, δεν ήταν βασιλικός άληθινός, βασιλικός με σάρκα και οστά, σάν τους άλλους... Ήταν παρρηγόπουλο των παραμυθιών, ένας βασιλιάς των θρύλων, ένας ποιητής, που οι θεοί τού Όλμπιου τον είχαν στείλει στη γη είς έδειξιν φιλίας προς τόν πιστό της ήλικίας παραδόσεις λαό τού Μόναχου... Και τότε όλοι οι καρδιές τών άνδρών, όλων των γυναικών τά βλαμματα άπεννοβόλουσαν από άγάτη προς τó νεαρό βασιλέα.

Ένα μήνα άκριβώς μετά τó θάνατο τού βασιλέως Μαξιμιλιανού, στις 14 Απριλίου 1864, ο νετέ Πρίστειμπίστερ, αλλικός σύμβουλος της Α. Μ., ξεκίνησε για τή Βιέννη, με έντολή τού νέου βασιλέως να τού φέρη τó τó παλάτι του τού Βάγνερ, τó μόνο ζωντανό άνδρα τόν όποιο ο Λουδοβίκος ΙΙ θεωρούσε ως διδάκαλό του. Καθώς βίλατε, μέσα σέ τέσσαρες βδομάδες τó δειλό και φοβημένο παιδί είχε γίνει βασιλεύς που διατάζει. Και και παρ'ότι μάλιστα, είχε γίνει άντρας, Άντρας άποραπιστικός και άνοτόμος! Ότ'όσο πέρασε κόμποσε κινός, ως ότου ο αλλικός σύμβουλος σά συναντήση τó μεγάλο μοναχό. Ο Βάγνερ, κυνηγημένος από τις θλίψεις του και τούς δειναίτες του, έφανε διαρκώς πηγαίνοντας από τó ένα μέρος στό άλλο. Είμαι κατεστραμμένος - έγραφε την έποχή εκείνη ο δημογράφος τού Πλάσφραλ - μονάχα ένα θαυμα μισοί με όση... Και τó θαύμα αυτό έγινε. Ο νετέ Πρίστειμπίστερ τόν βρήκε, άφου τού κάκου έφαζε στη Βιέννη και στη Ζυριχ, σ' ένα ξενοδοχείο της Στουτγκάρτης. Λίνα άμέσως στον έλεπτιόμηνό συνθέτη ένα λαυτινίδι και ένα γράμμα έξ μέρους τού βασιλέως μαζί με τή φωτογραφία του. Σέ τρείς μέρες κατόπι, ο Βάγνερ βρισκότανε στό Μόναχο και παρουσιάζεταν στό βασιλέα.

Ο Λουδοβίκος, όρθιος, είχε ξαναγίνει μερós στό μουσικό ένα παιδί. Δεν έτοιμοίσε να σηκώσει τά μάτια του προς τόν άνήλικότατο αυτό με τά κοντά πόδια και τó μεγάλο κεφάλι. Τέλος τού έγινε τó χέρι. Ο Βάγνερ προχώρησε και τó έστρεψε με θέρημα, ύποκλιμένο... Ήταν μία στιγμή από κείνες που, καθώς λέει ο Γκαίτε, μεθάει καις χωρίς κωσάσι. Ο Βάγνερ έξακολουθούσε να παραμένη στη στάση της ύποκλίσεως, άμλητος. Μά άξωφα ο βασιλεύς τόν άγκάλιασε, και σφιγγόντας τόν άπάνω στην καρδιά του, τού όρκισσε αιώνια φιλία και πίστη...

«Χωρίς να τó ξέρω - τού έγραφε την άλλη μέρα της συναντήσεώς των ο Λουδο-

βίκος - σεις είσατε η μοναδική πηγή κάθε μου χαρής και από την παιδική μου ήλικία είσατε ο διδάσκαλός μου, οδγητής μου και ένας φίλος από τόν όποιο καις άλλος δέ μπορούσε να μιλήη καλλίτερα στην καρδιά μου...

Μερós σέ μία τόση ευτυχία, ο Βάγνερ σκετόταν σά να διάταζε να την πιστέψη, γιατί οι άνθρωποι που σ' όλη τους τή ζωή όνειρεύονται την ευτυχία, όταν τέλος την κρατούν σά χείρια τους εινε πολύ δύσπιστοι. Φοβούνται την μεγάλη τους ευτυχία!...

Ο βασιλεύς έντομεταξύ πλήρωσε τά χρέη τού Βάγνερ, τού όποιου ένα γενναίο εισόδημα και νοίκιασε γ' αυτόν τή βίλλα τού κόρητο. Παλλέτ στη λίμνη τού Στάουμπεργ, σ' ένας τεράστου άπόσταση με άμάξι από τó βασιλικό πύργο τού Μπέργκ. Βρισκόνται έτσι τόσο κοντά ο ένας στον άλλο, οι δύο ατόι ποιητά, ώστε ανταλλάσσων διαρκώς επισκέψεις σέ κάθε ώρα της ήμέρας, βυθίζομενοι σ' άτέλειωτες όνειροπολήσεις και κάνοντας μεγαλόπρεπη σχέδια για τó μέλλον. Ο νεαρός βασιλεύς είχε βρει πιά τó πρόσωπο τού Βάγνερ τόν άληθινό τόν πατέρα, τó μοναδικό τού φίλο. Η φιλία τους τού έχε κάνει και ένεργητικούς και δραστήριους. Λίγο μετά τή γνωριμία τους, ο Λουδοβίκος, άποτινάσσοντας τή δειλία του, έτρηε τού Κίσιγκεν, όπου συνάντησε και γοητίσε τον Τούρ, την Τσαρίνα, τόν Αιτοκράτορα Φραγκίσκο Ιούσηρ και την Αιτοκράτειρα Έλισαβέτ την Ξεωδέλη του, με την όποία είχε μεγάλες ψυχικές συγγένειες. Μά κ' οι δύο τους τότε ήταν ακόμα νέοι και δεν είχαν γνωρίσει ακόμα την άτόγηση. Έπίστευαν ακόμα στη ζωή, στην κλειούση, στις γλυκές γοητίες της έξουσίας...

Ο Βάγνερ πάλι από μέρος, τόν συγκέντρωσε γύρω τους όλους όσους είχαν πιστέμη στή μεγαλοφρονα του: Τó μεγάλο Λίστ, ο όποιος έφραζε κοντά τού ένδοξουασίμενος για τή δόξα τού φίλου του, τó συνθέτη Κορνέλιους και τόν περίφημο μέετρο και πιανίστα Χάινε ντε Μπύλωφ. Μαζύ μ' αυτούς έφρασε στη βίλλα τού Βάγνερ, η Κοζίμα, κόρη τού Λίστ και γυναίκα τού Μπύλωφ, με την όποία ο συνθέτης έννοιωσε από ενός έτους ένα άνώτερο έρωτικό πάθος... Έτσι η καρδιά τού Βάγνερ, έμοιαστικη σά τρία, στην άγάπη του προς τó έργο του, στόν έρωτα τόν προς την Κοζίμα και την φιλία του προς τó Λουδοβίκο. Η καρδιά όμως τού βασιλέως δέν ήταν καθόλου μοιρασμένη, την είχε ολόκληρη ο Βάγνερ... Και ίδου οι άποδείξεις: τού όποιου και δεύτερα επιχορήγηση, τού νοίκιασε, έκτός της βίλλας και μέγαρο στό Μόναχο, και άγόρασε από τόν ίδιο τó Βάγνερ άντι τριάντα χιλιάδων φλορινών (ποσό τεράστιο για την έποχή) τó δικαίωμα των παραστάσεων τών έργων του. Συγχρόνως άπεσείωσε να χτίση και ένα είδικό θέατρο, στό όποιο να παίζωνται άποκλειστικώς τά μιλοδράματα τού Βάγνερ και μετακάλεσε για τó σκοπό αυτό απ' όλη την Έυρώπη είδικούς καλλιτέχνας και αρχιτέκτονες. Κάθε βράδι, γύρω απ' τó τραπέζι τού βασιλέως, έβλεπε καις όλους αυτούς τούς άνδρούπους ν' άναπτύσσων σχέδια και γνώμες, για τó θέατρο, που άρχισε να χτίζεται σέ λίγο.

Μά έντομεταξύ ο λαός έβλεπε τά κολοσιαια αυτά ποσά που έδανόντο για «καλλιτεχνικούς σκοπούς» και είχε άρχισε να δυνασασχη, απογοητωμωρίζοντας κατά τού Βάγνερ, τόν όποιο θεωρούσε ως ατία όλων αυτών των κακών. Σέ λίγο, η άγανάκτησις αυτή μεγάλωσε περισσότερο, μά ο βασιλεύς ούτε τή λαβαίνα καθόλου υπ' όψει του και γράφει στό φίλο του: «Η σκέψις σου μου κάνει πιο ελαφρό τó φροτικό της έξουσίας μου. Όσο ζήτε έσει, η ζωή θά εινε για μένα όραία και πλουσία. Ω, έσεις δεν πρέπει να πεθάνετε!... Η άγανάκτησις τού λαού δεν άρχισε να εκδηλώθη και διά τού τύπου, ο όποιος, μη ιολώντας να γράψη τίποτε για τó βασιλέα, ριχνόντας άγρα κατά τού Βάγνερ. Ο ίδιος ο πρωθυπουργός της Βαυαρίας σηκώνη έναντίον του και όλους τούς άλλους ύπογράφος. Παντού ειορναζόνταν τόν Βάγνερ, όλοι τόν μισού. Ότ'όσο, ο βασιλεύς την ίδια έποχή κρέμασε μέσα στό σαλόνι του, πλάι στό πορτραίτο των προγόνων του και την εικόνα τού Βάγνερ. Σκάνδαλον μέγα! Συγχρόνως διάταξε να παυθούσ στην Αιτοκρατορική Όπερα τά έργα τού μεγάλου φίλου του. Όχι και να πη καις για τή θριαμβολογική αυτές παραστάσεις των βαγνερικών μεγαλωρηγμάτων, θά εινε λίγο. Ήσαν άνώτερες και από τó τέλειο! Ο Βάγνερ βρισκόταν πιά σέ όνειρα ευτυχίας.

Ο ένδοξουασίμος τού βασιλέως πάλι εινε τόσοσ, ώστε βγάβει τó όνομα τού πατέρα του από τó γώτο των «Μαξιμιλιανός» και τó βαρτίζει «Τριστόν» προς τιμήν τού άριστοτηγμάτου τού φίλου του. Άλλο μεγάλο

Ο Λουδοβίκος ΙΙ με τή σισιόλ τού Μεγαλοσταύρου τού Τάγματός των Ιπποτών τού Αγ. Γεωργίου.

οκάνδαλο για τὰ πλήθη! Καί ἡ ἐπιθέσις κατά τοῦ Βάνγκερ ξαναρχίζουσι δρῦναι. Τὰ σατυρικά φύλλα τὸν ἀποκαλοῦν Λόλο—τὸ ἀρσενικό τῆς Δόλας, τῆς εὐνοουμένης τοῦ Λουδοβίκου Ι. Κυκλοφοροῦν μάλιστα ψεύτικες φήμες διὰ τὸ Βάνγκερ θέλει νὰ μεταβῆλὴ τὸ σύνταγμα ἐπὶ τὸ δημοκρατικώτερο. Αὐτὸ ἀνησχεῖ τοὺς συντηρητικούς Βαυαρούς καὶ προσηγορεύεται ἔξοχως. Ἡ κυβερνήσις συνέχεται καὶ ὑποστηρομένη ἀπὸ τῆς βασιλικῆς ἀποβλέπει στὸ βασιλεῖα τελεσίγραφου, ἀπὸ ὁποῖο ἔγραψε μεταξὺ ἄλλων: «**Ἡ Α. Μεγαλειότης ὀφείλει νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εὐτυχίας τοῦ λαοῦ τὸν καὶ τῆς φιλίας ἐνὸς ἀνθρώπου περιφρονημένον ἀπὸ τῆν ἑμὰ καὶ καλὴν κοινονίαν τῆς Βαυαρίας.**»

Τότε γὰρ πρώτη φορὰ ὁ εἰκοσαετῆς βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας, κατάλαβε διὰ τὸ στέμμα του κινδυνεῖν. Ἐπρεξὲ νὰ διαλέξῃ αὐτὸ ἢ τὴν ἀγάπην τοῦ φίλου του—καί, καλλίτερα, τὴν πραγματικότητά ἢ τὸ ὄνειρον. Μὰ ὁ Λουδοβίκος δὲν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ παρατηρήσῃ καί, παύσαντας τὴν πένναν του, ἀρχίζῃ νὰ γράφῃ στὸ Βάνγκερ.

«**Ἀγαπητέ μου, πολυαγαπημένε μου φίλε. Οἱ λέξεις δὲν μποροῦν νὰ σοῦ περιγράψουν τὸν πόνο μου...**»

Αὐτὸ φράνει. Τὸ ὑπόλοιπο τῆς ἐπιστολῆς, οἱ ἐξηγήσεις καὶ οἱ δικαιολογίαι τοῦ βασιλεῦς δὲν ἔχουν καμμίαν σημασία. Ὁ Βάνγκερ, μὲνὸς διάβασις αὐτῆς τῆς πρώτης φράσεως, κατάλαβε: Ὁ βασιλεὺς, πιεζόμενος ἀπὸ τὴν κοινὴν γνώμην καὶ τοὺς πολιτικούς, τὸν ἔιχε ἐγκαταλείψει...Μὰ, τὸ περιεμε αὐτὸ, γιατί τέτοια ἦταν πάντοτε ἡ μοίρα του.

Καί ἔτσι, στίς 10 Δεκεμβρίου 1860, ξεκίνησε μόνος μᾶζν μετ' ἑναὶ ἐτομοθάνατον καὶ ἀγαπημένον τὸν ὄχι γὰρ τὴν ἑξορία!...

***

Ἐνας χρόνος καὶ πλέον ἐπέρασε. Ὁ Βάνγκερ εἶχε περὶ ληρομηνηθεὶ ἀπὸ τὸ βαυαρικὸν λαὸν καὶ μάλιστα πολλοὶ εἶχαν ἀρχίσει νὰ ἐκφράζονται εὐνοϊκῶς γ' αὐτόν. Τότε ὁ βασιλεὺς διέταξε νὰ παυχθῇ ὁ Λόγκερμπερ στήν αὐτοκρατορικὴ Ὀπερα, μετ' ἡν κρυφῆ ἐλπίδα διὰ τὰ ἔρχονται ὁ ἀποδοκιμῆ φίλος του γὰρ νὰ παρακολουθήσῃ τὴν παράστασιν τοῦ ἔργου του. Ἀπογοητευοὺς ὅμως, Ὁ Βάνγκερ δὲ φράνγεσεν πούθεν. Τότε, γεμιστὸς λαχτάρα ὁ Λουδοβίκος ἀποφασίσαν νὰ πηλὴ νὸν συναντήσῃ μόνος του. Καί ἔνα πρωτὶ, ἀφ' οὗ προσηγορευόμενος ἄκουσε τῆς ἀναφορῆς τῶν ὑπουργῶν του, καθάλλησε τὸ ἀλόγο του, σὰ νὰ ἐπρόκειτο νὰ κινήν τὸν καθημερινὸν τὸν περιπατοῦ καί, ἀκολουθησόμενος ἀπὸ τὸν αἰλικὸ Βόλκ, ἔφραξε πρὸς τὸ σιδηροδρομικὸν σταθμὸν. Ἐκεῖ πῆρε τὸ τραῖνον γὰρ τὸ Λίντο. Πολλοὶ ἐπιβάται τὸν ἀναγνώρισαν, καθὼς ἦταν τυλιγμένος μέσα στὸ μεγάλον ρωμαντικὸν τὸν μανδύαν καὶ ρώτησαν σχετικῶς τὸν ἀκόλουθόν του. Μὰ αὐτὸς τοὺς ἀπαντοῦσε ὅτι εἶνε ὁ κόμης τοῦ Μπέργκ...

Τέλος ὁ Λουδοβίκος ἔφρασε στὸ Τρίμπσεν τῆς λίμνης τῆς Λουκέρνης, ὅπου ὁ Βάνγκερ εἶχε καταφύγει σὲ μίαν ἀπόμωρην βίλλαν. Ἐδύναξιν ἔ' εὐδαμονία. Ὁ μουσικὸς παίζει στὸ πιάνο τὰ τελευταία του ἔργα, ὁ Λουδοβίκος ἀναπνεῖ πάλιν ἐλευθερία καὶ μεθύει καὶ βυθίζεται πάλιν κ' οἱ δυὸ στὰ ὄνειρά τους, ὄνειρα τέχνης κ' ἀγάπης...

(Ἡ συνέχεια στὸ προσεχές)

M

ΑΝΕΚΔΟΤΑΚΙΑ

ΤΑ ΜΑΧΑΙΡΟΠΗΡΟΥΝΑ

Σήμερα, εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ γελᾶσουμε ἂν δοῦμε κανένα ἄνθρωπον νὰ τρώῃ χωρὶς πηροῦν, καὶ νὰ χρησιμοποιῇ γὰρ τὴν δουλειὰ αὐτὴ τὰ δάχτυλά του. Καί ὅμως: πρὸ τριακοσίων καὶ πλέον ἐτῶν, τὰ πηροῦν ἦταν ἀγνωστὸν πρᾶγμα στὸν κόσμον. Οἱ ἄνθρωποι χρησιμοποιούσανε τότε μόνον μαχαίρια, καὶ ἀφ' οὗ ἐκοβῶν τὸ κρέας τὸ ἔπιανον μετ' ἂν δάχτυλα καὶ τὸ ἔφεραν στὸ στόμα τους. Μέχρι πρὸ πενήντα ἀκόμῃ ἐτῶν, σὲ πολλὰ πόλεις τῆς Ἰσπανίας καὶ τῆς Γαλλίας δὲν χρησιμοποιούσανε καθόλου πηροῦνα.

Κανεὶς ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς τῆς Ἀγγλίας δὲν ἔτρωγε μετ' ἡροῦν, μέχρι τοῦ Ἐρρίκου Η'. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρας μεγαλοστὰς ὡς τοὺς ὑπαιθνοὺς, ἔτρωγαν μετ' ἂν δάχτυλα. Τότε καθιερώθηκε στήν ὑπηρεσίαν τῆς αἰλῆς καὶ τὸ ἄξιωμα τοῦ χειροπλῆτου. Ὁ χειροπλῆτης αὐτὸς ἦταν ἕνας ἀνθρώπος ὁ ὁποῖος γυνοῦσε στὸ τραπέζιν φέρνοντας μαζὺ τὸν λεκάνην, νερὸ καὶ προσώφια, γὰρ νὰ πλένουν οἱ συνδαιτηθέντες τὰ λερωμένα χεῖρά τους. Ἡ ἱστορία μᾶς λέει πως ὅταν ὁ Ἰάκωβος Α' τῆς Ἀγγλίας ἐπέστηφ βασιλεὺς, ἐκάλεσε στήν τελετὴν καὶ τὸν πρῶτον τῆς Ἰσπανίας, ὁ ὁποῖος ἀφ' οὗ ἔφαγε, ἔπινε τὰ χεῖρά του στὸ ἴδιον νερὸ πρὸν νὰ χρησιμοποιήσει καὶ ὁ βασιλεὺς... τιμὴς ἔνεκεν!

Τὸ πρῶτον βασιλικὸν πρόσωπον στήν Ἀγγλίαν τὸ ὁποῖον ἔκαμε χρῆσιν πηροῦν, ἦταν ἡ βασίλισσα Ἐλισάβετ, σ' ἐπίσημον ὅμως γεῖμα, γιατί ὅταν ἔτρωγε μόνη τῆς συνήθεις νὰ χρησιμοποιῇ πάντοτε τὰ κοινώλεκα δάχτυλά της.

Ἀπὸ μίαν περίεργον στατιστικὴν τοῦ 1688, πληροφοροῦμεθα πως σ' ὅλην τὴν Ἀγγλίαν ὑπῆρχαν, τότε, μονάχα... δώδεκα χροῦσά πηροῦνα καὶ μερικὰ ἄλλα σιδερένια...

Οἱ κάτοχοι δὲ τῶν πηροῦνῶν ἐθαυμάζοντο ἀπ' ὄλους διὰ τὴν ἀσυνήθιστον αὐτῆν πολυτέλειαν!...

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΩΝΕΤΕ ΚΑΙ ΝΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΕΤΕ

Σ' ἕνα χωριὸ τῆς ἐπαρχίας Νόρφολκ τῆς Ἀγγλίας, φύτεψαν τελευταία κοινὰ παρθένα ἀπὸ τὸ σεντόνι μίαν αἰγυπτιακῆς μοῦμιαι. Τὰ κοινὰ αὐτὰ εἶνε 2400 πόδια.

— Τὰ χελιδόνια, ἡ ἀγριόπατιες καὶ ἄλλα ἀκόμῃ ἀποδημητικὰ πουλιὰ, ὅταν ταξιδεύουν σὲ μακρινὰς ἀποστάσεις, πετοῦν σὲ ὕψος 1000—2500 μέτρα.

— Οἱ Γερανοὶ πετοῦν 5.000 μ. ἐπάνω ἀπὸ τὴ γῆ καὶ διατηροῦνται σ' αὐτὸ τὸ ὕψος σ' ὅλην τὴν διάρκεια τοῦ ταξιδίου τους.

— Τὰ Περσικὰ χαλίια εἶνε ἀποκλειστικὸς χειροποίητα. Σ' ἕνα καλὸ Περσικὸ χαλί, ὑπάρχοντα, τὸ λιγώτερον, χίλιες βελονίαι σὲ κάθε τετραγωνικὸ πόδι. Κάθε βελονία γίνεται χωριστὰ καὶ κατοῦν κόβεται μετ' ὁ χαλίδι καὶ χτυπιεῖται γὰρ ν' ἀνοίξῃ.

— Οἱ σαλίγκαροι σαβῶν τὴν γῆν τὸν χειμῶνα καὶ κορβόναται μέσα στὸ γῆμα. Ἐκεῖ μένοντα χορρίζον ὅλον τὸν χειμῶνα κλείνοντας μετ' ἂν τοῖσιν τὸ κελυφὸς τους. Κατὰλίσει, ὅπως εἶνε, κατορβόναται μολαταῦτα ν' ἀναπνεῖν ἀνάμειον ἀπὸ μίαν ἀδιόρατην τροφήν πού σκοπιμῶς ἀφίνοντα στήν τοῖσιν αὐτῶν.

— Ἡ τρυπλίσα εἶνε τόσο μικρῆ, ὥστε δὲν μποροῦν νὰ περάσουν τὰ νερά τῆς βροχῆς καὶ τοὺς ἐνοχλοῦσιν.

— Τὸ βαθύτερον πηγάδι πετρελαίου στὸν κόσμον, βρίσκεται στὸ Ρουὲ Κράντ τῆς Καλιφορνίας, καὶ ἔχει βάθος 7500 πόδια.

— Τώρα ὅμως σκάβουν στήν Ὀλίνα τῆς Καλιφορνίας ἕνα ἄλλο πηγάδι καὶ τὸ βάθος του ἔφρασε σὲ βάθος 8046 πόδας χωρὶς νὰ βροῦν ἀκόμῃ τὴν φλέβαν τοῦ πετρελαίου.

— Οἱ Ρωμαῖοι τὰ σπασμένα ἢ σαρωμένα βάζα τὰ συγκολοῦσαν μετ' ἡροῦ. Ἐνα βάζο, πού δὲν εἶχε συγκολλημάτα κερῶν, λεγόταν sine cera, δηλαδὴ χωρὶς κερῶν. Ἄπ' αὐτὴν τὴν ἐκφρασὴν βγήκε καὶ ἡ λατινικὴ λέξις sine cera πού σημαίνει εὐκρινής.

— Τὰ μεγαλύτερα δένδρα τοῦ κόσμου, βρίσκονται στή Βόρειον Ἀμερική. Ἐκεῖ ὑπάρχει ἕνα δένδρον μήκους 3.300 καὶ πλάτους 200 χιλιομέτρων.

— Στὴ Βόρειον εὐρώπην Ἀμερικὴν ὑπάρχον ἄλλα δυὸ δένδρα τὸ ἕνα στήν ἐπαρχίαν Κοιζέβερ καὶ τὸ ἄλλο στήν ἐπαρχίαν Ὀντάριο, πού ἔχουν μήκος 2700 χιλ. μ. καὶ πλάτος 1000 χιλιομέτρων.

— Στὴν Ἀφρικήν ὑπάρχει ἕνα ἀγέρανον δένδρον μήκους 4.800 χιλιομέτρων ἄλλ' ἀπώστου ἀκόμῃ πλάτους. Ὅταν γνωσθῇ καὶ τὸ πλάτος του, αὐτὸ θὰ εἶνε τὸ μεγαλύτερον δένδρον τοῦ κόσμου.

— Ἐπίσης καὶ στή Σιβηρίαν ὑπάρχει ἕνα ἀγέρανον δένδρον ἄλλ' ἀγνοεῖται καὶ αὐτοῦ ἡ ἔκτασις.

— Τὰ δένδρα μεγαλύνον κυρίως κατὰ τὴν νύκτα καὶ μάλιστα ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα ὡς στίς 6 τὸ πρωτὶ.

— Ἐνας Ἀυστραλὸς βοτανολόγος, πού ἀσχολεῖται μετ' ὁ ζήτημα αὐτὸ, ἔκανε τῆς ἀκόλουθες παρατηρήσεις:

— Ἄν ὑποθετῇ ὅτι ἕνα δένδρον μεγαλύνει 100 ο) σὲ 24 ὄρες ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα ὡς στίς 6 τὸ πρωτὶ, αἰεῖται κατὰ 85 ο) ἀπὸ τῆς 6 ὡς τῆς 9 τὸ πρωτὶ, 83 β) ο) καὶ 112 ο) ἀπὸ τῆς 9 τὸ πρωτὶ ὡς τὸ μεσημέρι.

— Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ δένδρου σταματᾷ ἀπὸ τὸ μεσημέρι ὡς τῆς 6 τὸ ἀτόγεμα. Ἀπὸ τῆς 6 τὸ ἀτόγεμα ὡς τῆς 9 τὸ βράδν τὸ δένδρον μεγαλύνει 113 ο) καὶ ἀπὸ τῆς 9 τὸ βράδν ὡς τὰ μεσάνυχτα τὸ ἴδιον.

— Τῆς παρατηρήσεως αὐτῆς ὁ Αὐστραλὸς βοτανολόγος τῆς ἔκαμε ἐπὶ ἀπειρασίμων δένδρων. Ἐξακρίβωσε δὲ ὅτι ἡ ἀνάπτυξις ποικίλει καὶ ἀνάλογος τοῦ εἴδους τῶν δένδρων. Ἡ ροδιὲς λ.χ. σὲ 24 ὄρες μεγαλύνον κατὰ 9 ὑπεραποστόμετρα καὶ τὰ γερᾶνα κατὰ 11 ὑπεραποστόμετρα.

Ο ΣΥΛΛΕΚΤΗΣ

ΤΑ ΑΠΟΜΗΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΛΟΥΒΞ

ΟΙ ΤΙΜΙΟΙ... ΚΑΚΟΥΡΓΟΙ!...

Ὁ διευθυντῆς τῆς περιφημοῦς φυλακῆς Σίγκ-Σίγκ, τῆς Νέας Ἰ-όρκης, κήριος Λέβρις Λόουβς, ἐξέδωσε τελευταίως ἕνα βιβλίον μετ' ὄν τιτλον «Ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος στὸ Σίγκ-Σίγκ».

Ὁ κ. Λόουβς στὸ βιβλίον του αὐτὸ γράφει τῆς ἀναμνήσεως του ὡς διευθυντοῦ τῆς κομοεσκακουμένης αὐτῆς ἀμερικανικῆς φυλακῆς.

«**Κατὰ τὸ μακροχρόνιον διάστημα πού ὑπετέτησα ὡς διευθυντῆς τοῦ Σίγκ-Σίγκ, γράφει ὁ μίστερ Λόουβς, ἐγγνώρισα καὶ παρεκολούθησα 10.000 ἐγκληματίαι. Αἱ λοιπὸν, κατέληξα στὸ συμπέρασμα ὅτι, οἱ περισσότεροι ἀπ' τὸν φηλοκασιμένους τοῦ Σίγκ-Σίγκ, δὲν διαφέρουν καθόλου ἀπ' τοὺς λεγομένους τιμίους καὶ ἠθικὸς ἀνθρώπους!...**»

«**Ἐπὶ ἀρκετὰ χρόνια χρησιμοποιούσα ὡς μάγειρον ἕνα καταδικο, ὁ ὁποῖος εἶχε καταδικασθῇ γιατί εἶχε δηλητηριάσει δυὸ άτομα. Ὁ κορυφὸς μου ἦταν ἐπίσης ἕνας καταδικο πού φημιζόταν ὡς τρομερὸς στραγγαλιστῆς. Καί τέλος, ἡ κόρη μου εἶχε ὡς σωματοφύλακὴ τῆς ἕνα τρομερὸν λατῆρὶ πούχε καταδικασθῇ σὲ ἐργκτῆ 25 ἐτῶν. Ὅλοι αὐτοὶ μᾶς ὑπετέτησαν πιστῶ.**»

Ὁ μίστερ Λόουβς εἶχε παρευθετῆ, ὅπως γράφει, σὲ 114 θανατικῆς ἐκτελέσεως καὶ εἶνε ὑπὲρ τῆς καταγγήσεως τῆς θανατικῆς ποιητῆς.

Ὁ Βάνγκερ